

KÚRIA

Bfv.II.1696/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év március hó 26. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A család büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben I. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 7.B.248/2011/42. számú ítéletét, illetőleg a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.88/2013/5. számú ítéletét I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Tatabányai Törvényszék a 2013. április 30. napján meghozott és kihirdetett 7.B.248/2011/42. számú ítéletében I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki

- család büntetésében [1978. évi IV. törvény - továbbiakban: korábbi Btk. - 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont; korábbi Btk. 20. § (2) bekezdés], és

- magánokirat-hamisítás vétségében [korábbi Btk. 276. §; korábbi Btk. 20. § (2) bekezdés].

Ezért őt - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, valamint 5 év gazdasági társaságban vezetői tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte.

A Zrt. sértett polgári jogi igényét azzal utasította egyéb törvényes útra, hogy ítélt dolog.

Rendelkezett a büntető eljárás során lefoglalt bűnjelekről, és az eljárás során felmerült bűnügyi költség terheltek által külön-külön és egyetemlegesen való megfizetéséről.

Az elsőfokú bíróság ítéletét I. rendű terhelt tekintetében az ügyész tudomásul vette. Az ítélet ellen az I. rendű terhelt és védője a bűnösség megállapítása miatt, felmentés végett jelentett be fellebbezést.

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2014. szeptember 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozott Bf.88/2013/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét I. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta:

a terhére megállapított csalás büntetést [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont, 20. § (2) bekezdés] és a magánokirat-hamisítás vétségét [korábbi Btk. 276. §, 20. § (2) bekezdés] a 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 373. § (1) és (5) bekezdés a) pont szerinti társtettesként elkövetett csalás büntettének és a Btk. 345. § szerinti társtettesként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének minősítette.

Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év időtartamra a gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra, és mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy az I. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés hétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A Zrt. sértett polgári jogi igényét elutasította.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

A jogerős ítéletben megállapított történeti tényállás szerint I. rendű terhelt és II. rendű terhelt 2002. év környékén egy üzleti megbeszélésen ismerkedtek meg egymással, majd üzleti kapcsolat alakult ki cégek között. A II. rendű terhelt az I. rendű terhelt cégének alvállalkozójaként folyamatosan végzett munkálatokat. Az I. rendű terhelt jelentős késésekkel fizette ki II. rendű terhelt cégének az alvállalkozói díjakat, így folyamatosan jelentős összeggel tartozott.

Az I. rendű terhelt 2005. december 27-től 2009. február 18-ig a M C Zrt., II. rendű terhelt 2006. június 29-től 2008. június 27-ig a L Kft. vezető tisztségviselője volt.

A M C Zrt. már 2006. évtől likviditási gondokkal küzdött. Forgóeszközei nem fedezték a rövid lejáratú kötelezettségeit.

Feszített pénzügyi helyzetben volt, amely ugyanazon szinten maradt a 2007. évben. Vagyona felülértékelt volt. Eladósodottsága abból is látható volt, hogy minden eszköze mögött hitel-lízing szerződés állt. A társaság likviditási helyzete évek óta jelezte, hogy a társaság felszámolás alá fog kerülni.

Fentiek ellenére az I. rendű terhelt újabb komplex mosodai projektet kívánt megvalósítani csarnokbővítéssel, amelyet megnövekedett forgalom nem indokolt. I. rendű terhelt 2007-ben felkérte a L Kft. képviselőjét, hogy vegyen részt mosodai gépek megvásárlásában. A cég képviselője, a II. rendű terhelt semmiféle tapasztalattal nem rendelkezett e téren, ezért a konkrét gépek beszerzésében nem vett részt.

Az I. rendű terhelt a M C Zrt. képviseletében 2007. év első felében - május-júniusban, pontosan meg nem állapítható időpontban - A-ból, az m.b.H. nevű cégtől 5 db mosodai gépet vásárolt: Effma vályús kalander, Ecorol 100/1x2100, gy.sz.: 95-02-20169, Jensen Piccolo hajtógatógép, gy.sz.: 97-0308, Milnor 60044 SGe/ACP mosó-csavarógép 2886201/76413, Milnor 42044 SP2 mosó-csavarógép 6431201/94357, Trent vákuumos hőlégszárító TSB 100 gy.sz.: 3215 - az ÖWM által kiállított szállítólevél alapján, 150.000 Euró - mintegy 37,5 millió Ft - értékben. Ezek a mosodai gépek lettek később a lízing tárgyai (lízingszerződés).

Az I. rendű terheltet az a-ai üzleti tárgyalásokra egy üzleti partnere, illetve alkalmazottja is rendszeresen elkísérte.

A mosodai gépek szállítására 2007 szeptemberében került sor, legalább két kamion, illetve tehergépkocsi igénybevételével. A szállítólevelet a gépek átvételéről az I. rendű terhelt utasítására N S írta alá.

Az I. rendű terhelt a M C Zrt. likviditási gondjainak enyhítése, fizetőképességének javítása érdekében elhatározta, hogy az általa megvásárolt termelőeszközökre lízingszerződés megkötésével, anyagi forrásokhoz juttatja gazdasági társaságát. Ennek megvalósítása érdekében a II. rendű terheltet arra kérte, hogy az ÖWM-től általa vásárolt 5 nagyteljesítményű mosodai gépnek legyen a magyarországi tulajdonosa a L Kft., hogy azokat pénzügyi intézetnek való értékesítés után az I. rendű terhelt cége lízingbe vehesse, ezáltal a termelőeszközökön kívül anyagi forrásokhoz juttatva a társaságát.

A Zrt. - mint lízingbeadó -, a M C Zrt. - mint lízingbevevő -, a L Kft. - mint eladó - zártvégű pénzügyi lízingszerződést kötött, 2008. január 11-én változó kamatozású deviza (CHF) alapú finanszírozással, 72 hónap futamidőre - havi törlesztési ütemezéssel (nettó lízingdíj részlet összege megrendeléskori beszerzés ára alapján 171.760.331 Ft) a lízingtárgy átadás-átvételi

időpontjától számítva. Lízingdíj-előleg a megrendeléskori nettó beszerzés ár 43,26 %-a (106.745.000 Ft + 49.349.000 Ft Áfa).

Az I. rendű terhelt a pénzügyi lízingszerződéshez készfizető kezeséget vállalt. A lízingszerződés része a Zrt. és a L Kft. közötti adás-vételi szerződés, továbbá az engedményezési szerződés 18 vállalkozási szerződéssel (V Zrt., E A, SZ Zrt., Cs M Ö Gy-je, H Bt. K Kft., A Sz Kft., Sz V Kft., T H, B H Kft., F Zrt., V Gy, S- ket Ü és Sz Kht., N Sz Kft., V Kht., V F T Kft., C I Kft., J Kft.).

A 2008. január 11. napján kelt adás-vételi szerződés szerint a L Kft. e gépeket eladta a Zrt.-nek 246.745.000 Ft + Áfa vételár ellenében. Az eladó kijelentette, hogy az eszközök kizárólagos tulajdonában vannak, egyben szavatolt azok per-, teher- és igénymentességéért (a szerződés 4. pontja).

A kompenzációs megállapodás értelmében a gépek vételára és a Zrt. részéről kifolyósított összeg különbözete, azaz a M Zrt. által a L Kft. felé megfizetendő 156.094.000 Ft volt a kezdő lízingdíj.

A perbeli gépek csődvagyonból származtak és használtak voltak. Az o gyártó az I. rendű terhelt kívánságára azokat felújította. A nettó forgalmi értékük a megvásárlás időpontjában 255.000 Euró, azaz 64.643.000 Ft volt, mely összeg a beszerelés költségeit is tartalmazta.

A terhelték a sértett lízing cég szerződéskötésre jogosult alkalmazottait tévesztették meg.

A szerződés megkötését követően a Zrt. a L Kft. bankszámlájára 2008. január 16-án átutalt 140.000.000 Ft-ot.

A II. rendű terhelt a Zrt.-től kapott összegből 2008. január 16-án készpénzben felvett 3.000.000 Ft-ot, s még ezen a napon átutalt 36.000.000 Ft-ot a M Zrt. számlájára. 2008. január 18-án készpénzben felvett 11.000.000 Ft-ot és 342.200 Eurót (88.997.665 Ft). A II. rendű terhelt a L Kft. számlájáról készpénzben felvett összesen 102.997.665 Ft-ot teljes egészében átadta I. rendű terheltnek.

Az egyedi lízingszerződés fizetési ütemezés melléklete alapján a M Zrt.-nek 2008 júliusáig csak kamatfizetési kötelezettsége volt. A tőketörlesztés 2008. augusztus 15. napján vált esedékessé, amelyet már teljesíteni nem tudott. Az I. rendű terhelt 2008. január 17-től 2009. február 23. napjáig összesen 9.696.914 Ft lízingdíjat fizetett vissza a Zrt.-nek.

Az I. rendű terhelt a lízingszerződés aláírásával vállalta az abban foglaltak teljesítését. Ennek ellenére a M Bank hátraléki kimutatása szerint a fennálló tartozás - a 2008. október 15-én felmondott szerződéshez - 2009. szeptember 15-én 172.832.211 Ft, a

lejárt és ki nem egyenlített lízingdíj-tartozás, valamint a késedelmi kamattartozás a felmondáskor 4.910.440 Ft.

A kár a Zrt.-nél állt be a 2008. január 16. napján kifolyósított 140.000.000 Ft összegben. Ebből a havi lízingdíjak kamatainak törlesztésével térült meg 2009. február 23. napjáig 9.696.914 Ft. A meg nem térült kár 130.303.086 Ft.

A Zrt. 2009. május 19. napján nyújtott be fizetési meghagyást az adós M Zrt. felszámolás alá került jogutódja és a készfizető kezes I. rendű terhelt ellen, a lízingszerződés alapján 175.266.367 Ft és járulékai megtérítése iránt. a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult át és az alperesek jogerős kötelezésével, továbbá a végrehajtási eljárás megindításával végződött 2011. május 10. napján.

A sértett bank képviselőjében eljáró Sz P a büntető eljárásban nem érvényesített polgári jogi igényt, ellenben a 2009. szeptember 16. napján tett feljelentésében kérte a lízing tárgyát képező és fedezetül szolgáló mosodai gépek lefoglalását, vagy zár alá vételét, illetőleg részére történő kiadását.

II. Az ügyben meghozott jogerős ügydöntő határozat ellen I. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) - ténylegesen a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a)- és c) pontjában foglalt okból.

A felülvizsgálati indítvány szerint I. rendű terhelt bűnösségének megállapítására a csalás bűncselekményében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor. A csalás csak akkor állapítható meg, ha az elkövető már a hitelkérelem előterjesztésének időpontjában tudja, hogy a hitel törlesztésére nem képes és ezen felül a célzatosság követelményét is teljesítve azzal a szándékkal folyamodik a hitelért, hogy azt nem is kívánja törleszteni. E büntetőjogilag releváns tényállási elemek vonatkozásában azonban a felülvizsgálattal érintett ügyben a bűnösség alapjául elfogadott tényállás nem alapozza meg a csalás megállapítását.

Kifejtette, hogy az elsőfokú eljárás során az nem nyert bizonyítást - így a Törvényszék nem is állapította meg -, hogy az I. rendű terheltnek nem állt szándékában a hitelt visszafizetni és az sem, hogy a hitel felvételkor annak visszafizetésének esélytelenségével tisztában lett volna az I. rendű terhelt.

Mindezekből az a következtetés vonható le, hogy a pénzügyintézet által megtévesztéssel kihelyezett pénz a folyósítás időpontjában nem tekinthető kárnak, mert a pénzügyintézet vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés akkor vált véglegessé - büntetőjogi értelemben vett

kárrá-, amikor az I. rendű terhelt már nem tudott teljesíteni. Tévesen állapította meg ezért a Törvényszék, hogy a kár a vételárnak a L Kft. számlájára történő átutalással következett be. Utalt arra is a védő, hogy az ítélet tábla az első fokú ítélet tényállását - kismértékű kiegészítésével - megalapozottnak tartotta és irányadónak fogadta el. Ezért abból a tényből, hogy az I. rendű terhelt 2008 augusztusától már nem tudott teljesíteni, nem következethető, hogy az I. rendű terhelt már "eleve visszafizetési szándék nélkül" kötötte meg a lízingszerződést. A Törvényszék jogi indokolása körében tett azon megállapításból, hogy az I. rendű terhelt szándéka nem irányult károkozásra és annak következményeire, ugyancsak nem következik a visszafizetési szándék hiánya, sőt az inkább a visszafizetési szándék meglétére utal. Mindezek ellenére az ítélet tábla jogi indokolásában a törvényszék ténybeli és jogi indokolásától merőben ellentétesen azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt visszafizetési szándéka a szerződéskötés időpontjában hiányzott. E jogi álláspontját pedig mindössze azzal indokolta, hogy a teljesítési készség, mint akarati tényező dönti el a bűnösség kérdését.

A felülvizsgálati indítványában a védő emellett kifejtette azt is, hogy a hitel csalárd módon történő kieszközlése a jogtalan haszonszerzési célzat és károkozási szándék hiányában a csalás bűncselekményét nem valósítja meg. A jogalkotó a hitelezési csalás büntetettét - a cselekmény megvalósításakor - önállóan rendelte büntetni. A hitelezési csalás lényege az, hogy a hitelt kérelmező képes lehet a hitel törlesztésére, azonban akár fedezet hiányában, akár nem megfelelő forgalom okán nem bizonyulna hitelképesnek. A védő érvelése szerint az I. rendű terheltnek felrótt cselekmény csupán hitelezési csalás bűncselekményeként értékelhető, de az elbíráláskor hatályos büntető törvénykönyv szerint ez a cselekmény már nem bűncselekmény.

Sérelmezte a védő felülvizsgálati indítványában azt is, hogy a másodfokú bíróság az irányadó tényállástól eltérően, bizonyítás felvétele nélkül állapította meg azt is tényként, hogy a megtévesztésnek része volt az I. rendű terhelt és a pénzintézet között létrejött készfizető kezesi szerződés és engedményezési szerződések, amelyre a Be. 352. §-ának (3) bekezdése alapján nem is volt perrendszerű lehetősége. A jogerős ítélet indokolásából nem ismerhető meg - az szükséges és elégséges mértékben nem tartalmazza -, hogy az ítélet tábla mit vett számba és értékelt az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapításoktól eltérő ténymegállapítása és jogkövetkeztetése végett. A másodfokú bíróság ténymegállapító és döntési tevékenysége ezért ellenőrizhetetlen [Be. 373. § (1) bekezdés III/a. pont].

A védő mindezek alapján a jogerős határozat megváltoztatását és a jogszabályoknak megfelelő határozat hozatalát indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1948/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Nyilatkozatában megállapította, hogy törvényben kizárt a visszafizetési szándék hiánya és a visszafizetés esélytelenségének tudata körében a hivatkozás, hogy azokat az eljáró bíróságok nem bizonyították, mivel a felülvizsgálati indítványnak az ezzel kapcsolatos érvei a tényállás megalapozottságának vitatásán keresztül a tényállást támadják. Törvényben kizártnak tartotta a másodfokú eljárásban a bizonyítás elmulasztásával kapcsolatosan kifejtetteket is.

Álláspontja szerint ugyanakkor az indokolási kötelezettség elmulasztásával összefüggésben kifejtett védői érvek nem alaposak, miután az eljáró bíróságok a szükséges és elégséges mértékben eleget tettek indokolási kötelezettségüknek.

Emellett nem alapos a felülvizsgálati indítványnak a károkozási szándék hiányával, ezáltal a bűncselekmény hiányával kapcsolatban kifejtett érve sem. Arra való utalással, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint az ítéletszerkesztési hiba folytán az indokolás más részében szereplő ténymegállapítások is az irányadó tényállás részét képezik - és e körben megjelölte az első fokú ítélet 20. oldal utolsó előtti bekezdését, a 21. oldal első bekezdésének második felét, a 26. oldal utolsó két bekezdését és a 27. oldal első és utolsó előtti bekezdését -, megállapította, hogy az eljáró bíróságok helytállóan jutottak arra a következtetésre, hogy a szerződés megkötésének az időpontjában az I. rendű terheltnél - miként a II. rendű terheltnél is - hiányzott a pénzügyi intézet által utalt teljes összeg visszafizetésének szándéka és arra, hogy a visszafizetésre a cég a vagyoni helyzeténél fogva sem lett volna képes. A jogtalan haszonszerzési céllal kifejtett megtévesztés eredményeként került sor a pénzügyi intézet által a kölcsön folyósítására, így a terheltek magatartása és a kár, mint eredmény közötti ok-okozati összefüggés megállapítható, amelyre az I. rendű terhelt szándéka legalább eshetőlegesen kiterjedt.

Mindebből az is következik, hogy a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal szemben az I. rendű terhelt cselekménye az elkövetés időpontjában hatályos Btk. szerint is csalás büntetendő, és nem hitelezési csalásnak minősül.

A védői érveléssel szemben a 3/2009. Büntető Jogegységi Határozat indokolásának 7. pontjában foglaltakra hivatkozva ugyanakkor törvényesnek ítélte meg a kár bekövetkeztenek időpontját megjelölő ítéleti megállapítást.

A Legfőbb Ügyészség mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a

megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

I. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványában foglaltakra tett észrevételében akként nyilatkozott, hogy az ügyészség álláspontjával azért nem ért egyet, mert a felülvizsgálati indítvány sem az irányadó tényállást, sem annak megalapozottságát, sem a bizonyítékok értékelését nem sérelmezi.

Kiemelte, hogy felülvizsgálati indítványában arra mutatott rá, hogy az első, illetve a másodfokú bíróság a visszafizetés szándékára vonatkozóan jutottak eltérő megállapításra. Vagyis míg az irányadónak elfogadott elsőfokú tényállás nem állapította meg, hogy az I. rendű terheltnek nem állt szándékában a hitelt visszafizetni, és azt sem, hogy a hitel felvételekor a visszafizetés esélytelenségével tisztában lett volna, a másodfokú bíróság - annak ellenére, hogy az első fokú ítélet tényállását tekintette irányadónak - a jogi indokolásában azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt visszafizetési szándéka szerződéskötés időpontjában hiányzott, úgy azonban, hogy indokolásából nem tűnik ki, hogy e megállapításra milyen tényadatok szolgáltak.

Az eshetőleges károkozási szándék megállapíthatóságával összefüggésben hivatkozott az első fokú ítélet jogi indokolásában foglaltakra, amely nem csak azt rögzítette, hogy az I. rendű terheltnek nem volt célja a károkozás, hanem kifejezetten utalt arra, hogy az I. rendű terhelt készfizető kezességet vállalt a pénzügyi lízingszerződéshez, "ezért nyilvánvalóan nem volt célja a károkozás és annak következményei, csupán a jogtalan hasznoszerzés likviditási gondjai enyhítésére". Megítélése szerint a megállapítás nem értelmezhető másképp, mint úgy, hogy a károkozásra még eshetőlegesen sem terjedt ki az I. rendű terhelt szándéka, hiszen a készfizető kezességvállalás alapján teljes vagyonát ajánlotta fel.

A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.

III. A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban ténylegesen hivatkozott - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) és c) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt egyéb eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt - a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában foglalt helyes indokokkal egyetértésben - abban a részében, hogy az eljáró bíróságok nem bizonyították az I. rendű terheltnek a hitel visszafizetési szándékát, illetve azt, hogy tisztában volt a hitel visszafizetésének esélytelenségével, valamint a tekintetben, hogy a másodfokú bíróság anélkül

változtatott az érdemi tényálláson, hogy bizonyítást vett volna fel, törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

Elöljáróban jegyzi meg a Kúria, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelynek kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében meghatározott okokból van helye. Az (1) bekezdés a) és b) pontja az anyagi jogszabálysértésekre alapított felülvizsgálati okokat határozza meg, míg az (1) bekezdés c) pontja az abszolút eljárási szabálysértések esetén biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét.

1.

Arra tekintettel, hogy az I. rendű terhelt védője szerint a másodfokú bíróság megszegte az indokolási kötelezettségének - miután álláspontja szerint az indokolás nem az elégséges és szükséges mértékben tartalmazza, hogy az ítélet tábla mit vett számba és értékelt az irányadó tényállásban foglalt ténymegállapításoktól eltérő ténymegállapítása és jogkövetkeztetése végett -, a Kúria először ebben foglalt állást.

A Be. 416. § (1) bekezdésének c) pontja, illetve a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontjának a) alpontja alapján felülvizsgálati ok és a jogerős ügydöntő határozat feltétlen hatályon kívül helyezését eredményező eljárási szabálysértés, ha az eljárás bíróság a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A felülvizsgálat során a tényállás megalapozottsága és a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Következésképpen ezen eljárási ok kapcsán (felülvizsgálati eljárásban) csupán az vizsgálható, hogy a megtámadott jogerős határozat indokolásában az eljárás bíróság ellenőrizhető és elégséges módon számot adott-e a tényállás megállapításához vezető, a Be. 78. §-ának (3) bekezdése szerinti, értékelő tevékenységéről.

A bíróság ugyanis az indokolásban köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló (fellebbezés, illetve felülvizsgálat folytán eljáró) bíróság pedig ezt jogosult és köteles ellenőrizni. Ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését, akkor nyilvánvalóan megghiúsul az érdemi felülbírálat lehetősége; s ez eredményezi feltétlenül a hatályon kívül helyezést [1/2007. BkV C.].

Jelen ügyben azonban hatályon kívül helyezést eredményező abszolút eljárási szabálysértés nem történt. Az elsőfokú bíróság tényállást állapított meg, amit a másodfokú bíróság helyesbített. Mindkét

bíróság ellenőrizhető módon rögzítette a ténymegállapításhoz, illetve a tényállás helyesbítéséhez, valamint az általa alkalmazott anyagi és eljárásjogi szabályhoz vezető indokait, következtetéseit, álláspontját.

A Kúria kiemeli, hogy a másodfokú bíróság egyértelmű és pontos indokát adta annak, hogy az irányadó tényállás alapján miért tartotta törvényesnek az I. rendű terhelt bűnösségének megállapítását a csalás bűncselekményében (másodfokú ítélet 10. oldal és 11. oldal első és második bekezdése).

Az indítványban foglaltakkal kapcsolatban megjegyzi, hogy felülvizsgálati eljárásban a tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán is csupán az vizsgálható, hogy a kifogásolt határozatban nyomon követhető-e a bíróság értékelő tevékenysége, annak eredménye azonban vitássá nem tehető. Ez pedig a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja által meghatározott körben mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítélet esetében a szükséges és elégséges mértékben megtörtént.

A Kúria mindezek alapján az I. rendű terhelt védőjének az indokolási kötelezettség megsértésére alapozott felülvizsgálati indítványát nem találta alaposnak.

2.

A Kúria I. rendű terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát a büntető anyagi jogszabálysértésre hivatkozó részében sem találta alaposnak.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen - egyebek mellett - akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése a felülvizsgálati eljárásban érvényesülő úgynevezett tényálláshoz kötöttséget rögzíti, ami azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ez a tényállás felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. A jogkérdések is kizárólag a tényállásban rögzítettek alapulvételével vizsgálhatók és dönthetők el.

A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a kötelezően irányadó jogerős ítéleti tényállás alapul vételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában.

A Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen hivatkozott a következőes bírói gyakorlatra, amely szerint a felülvizsgálati eljárásban

irányadó tényálláshoz tartozónak kell tekinteni a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő minden ténymegállapítást, amely az elbírált cselekmény büntetőjogi megítélése körében jelentős. A jelen ügyben irányadó tényállást ezért nem kizárólag az első fokú ítélet 5. oldal 4. bekezdésétől a 7. oldal 4. bekezdéséig található történeti tényállás képezi a másodfokú ítélet 8. oldalának utolsó bekezdésétől a 9. oldal utolsó bekezdéséig terjedő kiegészítésével, illetve helyesbítésével, hanem ahhoz tartozóak a bíróságoknak az ítélet indokolásának további részében tett tényből vont ténybeli következtetései -, amely ugyancsak a bíróság ténymegállapító tevékenysége - és ide tartoznak az ún. tudati ténynek tekinthető történeti tények is.

Ennek megfelelően rögzítette az elsőfokú bíróság az ítélete tényállásaként a következőket:

- a M Zrt. nem tudta volna kitermelni a lízingszerződések aktuális törlesztő részleteit, sőt az I. rendű terheltnek felróható okokból felmondott vállalkozási szerződések miatt, még annak egy részét sem. (első fokú ítélet 20. oldal utolsó előtti bekezdésében);

- a Zrt. hitel-kihelyezési osztálya foglalkozott az ügyfelek hitelkérelmeivel. Jelen ügylet kapcsán mintegy 43,26 %-os önrész megfizetése volt a lízingszerződés egyik feltétele, ezért a kockázati elemzők nem kértek értébecslést a nagyteljesítményű mosodai berendezésekre. Valósként elfogadták a szállító (II. r.) és a lízingbevevő (I. r.) cégek által kialakított vételárat. (első fokú ítélet 21. oldal első bekezdésének második fele);

- I. rendű terheltnek tudomásának kellett lennie cége anyagi helyzetéről, hogy szándékozik-e, illetve lehetősége van-e a lízingszerződésben vállalt kötelezettségeinek teljesítésére. Három dologban is megtévesztésre került a sértett, egyrészt a termelőeszközök értéke, másrészt azok tulajdonosa, illetve a lízingdíjak szerződésszerű megfizetése tekintetében. Ezen tévedésbe ejtés eredményeképpen került sor a szerződés megkötésére;

- a II. rendű terhelt közreműködött a Zrt. megtévesztésében oly módon, hogy a mosodai gépeket sajátjaként, a L Kft. tulajdonaként tüntette fel. Az adás-vételi szerződés megkötésével bocsátotta a Zrt. tulajdonába annak érdekében, hogy a M Bank a vételárat kifizesse, másrészt, hogy azokat lízingtárgyként a bank az I. rendű terhelt cége rendelkezésére bocsássa, mint termelőeszközöket. Megtévesztés történt a gépek értéke vonatkozásban is, hiszen azok vételára nem 296.094.000 Ft volt, mint ahogy az adás-vételi szerződésben és azzal egybekötött lízingszerződésen szerepel, hanem 37,5 millió Ft (szakértői vélemény alapján 64,5 millió Ft az értékük - első fokú ítélet 26. oldal utolsó két bekezdése);

- a L Kft. nevében a II. rendű terhelt elismerte a Zrt. részére, hogy a M Zrt.-től a kezdő lízingdíjnak megfelelő összeget megkapta, ezért a bank a vételárat - csökkentve a lízingdíj előleggel - a L számlájára átutalta, amely egyértelműen jogtalan haszon; és végső soron e jogtalan haszon az I. rendű terheltre került;

- a mosodai gépek nem képezték a L Kft. tulajdonát. A II. rendű terhelt által valótlán tartalmú adás-vételi szerződés megkötésére került sor a Zrt.-vel. Ennek következményeként jött létre lízingszerződés a Zrt. és az I. rendű terhelt között (első fokú ítélet 27. oldal első és utolsó előtti bekezdése).

A Kúria tehát az ekként megállapított tényállásból kiindulva foglalt állást a felülvizsgálattal érintett cselekmény jogi minősítése tárgyában.

Miután a Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozat által megállapított tényállás - függetlenül annak megalapozott, vagy megalapozatlan voltától - nem támadható, a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására ennél fogva nem kerülhet sor és ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs törvényes lehetőség.

a)

A tényállás megalapozottságának támadásán keresztül az irányadó tényállást támadta az I. rendű terhelt védője, amikor indítványában azt állította, hogy az első fokú ítéletben nincs olyan történeti ténymegállapítás, amely szerint az I. rendű terheltnek nem állt szándékában a hitelt visszafizetni, és az sem, hogy a hitel felvételekor a visszafizetés esélytelenségével tisztában lett volna.

Ezzel szemben a másodfokú bíróság - annak ellenére, hogy az első fokú ítélet tényállását tekintette irányadónak - a jogi indokolásában azt állapította meg, hogy az I. rendű terhelt visszafizetési szándéka a szerződéskötés időpontjában hiányzott. A védő e kifogását alátámasztandó, arra hivatkozott, hogy egyrészt ezt a ténymegállapítást az elsőfokú bíróság nem bizonyította, a másodfokú bíróság pedig bizonyítás felvétele nélkül - megsértve ezzel a Be. 352. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat - érdemben módosította a tényállást. Miután ezzel a tényállást támadta, erre - a felülvizsgálat már kifejtett szabályrendszere okán - a felülvizsgálati eljárásban nincs törvényes lehetőség.

Megjegyzi a Kúria, hogy a másodfokú eljárásban a tényállás kiegészítésére, illetve helyesbítésére a Be. 352. §-a (1) bekezdésének a) pontja és a Be. 361. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint az iratok tartalma alapján, nyilvános ülésen került sor, ezért arra bizonyítást nem kellett felvenni.

b)

A védő szerint az irányadó tényállás alapján nem igazolható kétséget kizáróan a csalást megalapozó károkozási szándék, azaz, hogy az I. rendű terhelnél a szerződéskötés időpontjában hiányzott a visszafizetési szándék. Ezért cselekménye legfeljebb az

elkövetéskor hatályban volt, a korábbi Btk. 297/A. §-ában meghatározott hitelezési csalás tényállását meríthette ki.

A Kúria azt állapította meg, hogy e körben az indítvány az irányadó tényállással ellentétes.

Mind az elkövetésekor hatályos korábbi Btk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint, mint a 2012. évi C. törvény - elbíráláskor hatályos Btk. - 373. §-ának (1) bekezdése szerint a csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés céljából mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

Az irányadó történeti tényállásban a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme felismerhető.

A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás. A tévedésbe ejtés a valónak és a valótlannak a felcserélése. A valótlanságnak valóságként feltüntetése, vagy a valóságnak más színben beállítása. Ennek eredményeként a sértetti oldalon tévedés alakul ki. A tévedést pedig a tettes idézi elő, szóban, írásban, de nem kizárt a mulasztás sem. A tévedésnek nem kell kiterjednie a jogügylet egészére. Csak az szükséges, hogy a jogügylet olyan elemeit fogja át, amelyek a károkozással okozati összefüggésben állnak.

Az elkövetői magatartás szándékos, ezen túlmenően célzatos. Az elkövető célja a jogtalan haszonszerzés, vagyis a cél nem a károkozás, hanem kizárólag a jogtalan haszonszerzés.

A célzatnak nem kell a kár okozására irányulnia, így a károkozási célzat hiánya a csalást nem zárja ki. A törvény ugyanis a kárt nem mint célt, hanem mint eredményt jelöli meg, amely szerint az elkövető tudatának azt kell átfognia, hogy a megtévesztéssel a sértett vagyonában értékcsökkenés következik be. A csalás elkövetése során értékelhető kár tehát a vagyonban okozott az az értékcsökkenés, amelyet az elkövető a megtévesztéssel okozati összefüggésben a megtévesztettnek vagy másnak okoz. Ebből következően az adott ügyben a kár már bekövetkezik, amikor a terhelt visszafizetési szándék nélkül a kölcsönösszeget átveszi. Nem változtat ezen az sem, hogy a sértett kára kisebb részben utólag megtérül. [BH 2000.6.]

A törvényi tényállás megvalósulásának három, egymást kiegészítő okozati összefüggés megléte a feltétele.

A megtévesztő magatartásnak kell előidéznie a tévedést. Ehhez képest arra alkalmasnak, szándékosnak (és értelemszerűen más általának) kell lennie. A tévedésnek kell kiváltania a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezését. Végül a megtévesztett személy vagyoni jogi rendelkezése és a bekövetkezett kár között szintén okozati összefüggésnek kell lennie. Csalás

esetében ugyanis a kárt nem közvetlenül az elkövető megtévesztő magatartása, hanem a megtévesztett sértett vagyoni jogi rendelkezése okozza.

A jogtalan haszonszerzés nem önálló tényállási elem, hanem a megtévesztő magatartás célzata. A haszon tényleges megszerzése a csalás miatti bűnösség megállapítása szempontjából közömbös. A kár bekövetkezte a tényállási elem, az által a csalás befejezetté válik akkor is, ha a hasznot az elkövető (vagy bárki más) nem, vagy még nem szerezte meg.

A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás egyértelműen rögzíti az I. rendű terhelt tévedésbe ejtő magatartását, valamint a kár bekövetkeztének tényét. Valamely magatartás nyilvánvalóan akkor megtévesztő, ha mögöttes szándéka rejtett, vagy kifejezésre juttatásával ellentétes.

Amint azt a Legfőbb Ügyészség átirata helyesen rögzíti, az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt cége likviditási gondokkal küzdött pénzügyi helyzete már jelezte, hogy a társaság felszámolás alá fog kerülni, így a M Zrt. nem tudta volna kitermelni a lízingszerződések aktuális törlesztő részeit sem.

Az I. rendű terhelt a II. rendű terhelttel a cég likviditási gondjainak enyhítése, így a Zrt. által fizetendő kölcsön érdekében - a pénzügyi intézet által alkalmazott konstrukció keretén belül - a pénzügyi intézet szerződéskötésre jogosult alkalmazottait megtévesztette egyrészt azzal, hogy a gépek tényleges tulajdonosa a M Zrt. volt, másrészt azzal, hogy a valójában használt gépek a beszerelési költséggel együtt nettó 64.643.000 Ft-ot értek. Ezáltal a pénzügyi intézet a ténylegeshez képest magasabb értéken kötötte az adásvételi szerződést és a lízingszerződést.

Az I. rendű terhelt cégének vagyoni körülményeit, valamint a kölcsön törlesztőrészeinek visszafizetési képességét és készségét illetően a megtévesztés részét képezte az önrész, így a 159.094.000 Ft kezdő lízingdíj megfizetésének a kompenzációs megállapodás keretén belüli elismerése. A pénzügyi intézet által folyósított - kárként jelentkező - összeg pedig a megtévesztés eredményeként a gépek tényleges értékét meghaladó értéken kötött adásvételi szerződésben szereplő érték és az önrészként jelentkező kezdő lízingdíj különbözete volt.

Az irányadó tényállás tükrében a Kúria azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság helyesen elemezte a tényállást abból a szempontból, hogy az abban foglaltak milyen bűncselekmény megállapítására alkalmasak. Eszerint a terheltek tévedésbe ejtő magatartását, valamint a kár bekövetkeztének tényét meríti ki annak megállapítása, hogy a terheltek a mosodai gépek használtságának és

valós értékének eltitkolásával, a tényleges tulajdonos személyének valótlan feltüntetésével, e tényeket hamisan tartalmazó okiratok felhasználásával tévesztették meg a lízing cég képviselőit, amelynek hatására a Zrt. kifizetést teljesített.

Ekként mindkét terhelt oldalán megállapítható a jogtalan haszonszerzés célzata. Ami a terheltek számára a jogtalan haszon volt, az a Zrt. oldalán a bekövetkezett kár.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában ugyancsak helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű terhelt eleve a visszafizetési szándék nélkül, a pénzügyintézet megtévesztésével - melynek része volt a különböző garanciák vállalása, a készfizető kezesség, a vállalkozói díjak engedményezése is - kötötte meg a lízingszerződést. A visszafizetési szándék nélkül, a pénzügyintézet megtévesztésével felvett kölcsön összegének a kiutalásával pedig a kár bekövetkezett [3/2009. Büntető Jogegységi Határozat 7.pontja].

Erre figyelemmel helyesen adta indokát a másodfokú bíróság annak, hogy nem volt releváns a M Zrt.-nek, mint cégcsoportnak a közgazdasági szakértő által történt átvilágítása, a megrendelők elmaradozása okainak részletesebb vizsgálata, mert az I. rendű terhelt - csakúgy mint a II. rendű terhelt - bűnösségét nem a teljesítőképesség hiánya alapozta meg.

Megállapította a Kúria azt is, hogy miután a kár a megtévesztő magatartás miatt következett be, az elkövetési magatartás és a bekövetkezett károsodás közötti okozati összefüggés fennállásához kétség nem fér. E körülményekre pedig az I. rendű terhelt szándéka legalább eshetőlegesen kiterjedt.

Az elsőfokú bíróság által kifejtett károkozásra irányuló célzat hiánya tehát nem az arra irányuló szándékot zárja ki, és a visszafizetési szándékot támasztja alá, hanem azt jelenti, nem szükséges, hogy az elkövető egyenes szándékkal okozzon kárt, elegendő, ha arra a szándéka eshetőlegesen kiterjed.

Mindebből következik, hogy - ellentétben a védő felülvizsgálati indítványában foglaltakkal - az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségre vonására a csalás cselekményében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor.

3.

A Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályainak megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. Miután a felülvizsgálati indítvánnyal támadott minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.

Mindezekre figyelemmel - s miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - Mocsári István I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2015. március 26.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. előadó bíró, Dr. Feleky István s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
NYM